

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 287/08-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 18. septembra 2008 predbežne prerokoval sťažnosť Z. R., trvale bytom Z., prechodne bytom Z., zastúpenej advokátkou JUDr. D. B., Z., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na neodňateľnosť veci zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom a rozhodnutím Okresného súdu Zvolen z 25. januára 2008 v konaní vedenom pod sp. zn. 8 P 160/2007 a postupom a rozhodnutím Krajského súdu v Banskej Bystrici z 21. februára 2008 v konaní vedenom pod sp. zn. 13 NcC 3/2008 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Z. R. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. apríla 2008 doručená sťažnosť Z. R. (ďalej len „sťažovateľka“) vo veci namietaného porušenia jej základného práva na neodňateľnosť veci zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom a rozhodnutím Okresného súdu Zvolen (ďalej len „okresný súd“) z 25. januára 2008 v konaní vedenom pod sp. zn. 8 P 160/2007 a postupom a rozhodnutím Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“)

z 21. februára 2008 v konaní vedenom pod sp. zn. 13 NcC 3/2008 (ďalej len „napadnuté konanie“).

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti, doručenej ústavnému súdu 8. februára 2008 uviedla, že na okresnom súde v právnej veci navrhovateľa A. P. proti sťažovateľke ako odporkyňi o návrhu na zmenu úpravy práv a povinností k maloletému synovi, bolo vedené súdne konanie pod sp. zn. 8 P 160/2007. Uznesením z 25. januára 2008 okresný súd predbežným opatrením zveril maloletého syna A. M. P. do osobnej starostlivosti navrhovateľa. Sťažovateľka proti tomuto uzneseniu podala odvolanie, pretože ho pokladala za neodôvodnené a nezákonné. Uznesením krajského súdu z 21. februára 2008 bolo napadnuté uznesenie okresného súdu zmenené a návrh otca na vydanie predbežného opatrenia o zverení maloletého syna do osobnej starostlivosti otca bol zamietnutý. Sťažovateľka 1. februára 2008 podala aj námietku zaujatosti voči sudcovi okresného súdu Mgr. P. B. z dôvodu jeho zaujatosti. O podanej námietke zaujatosti rozhodol krajský súd uznesením z 21. februára 2008 sp. zn. 13 NcC 3/2008 tak, že sudcu Mgr. P. B. nevyhlásil.

Sťažovateľka v rámci popisu priebehu predmetného napadnutého konania pred všeobecnými súdmi videla zaujatosť sudcu najmä „*v postupe ktorý zvolil otec maloletého syna, aby sa návrh dostal konkrétnemu sudcovi, a to podaním návrhov zo strany otca (...), všetkých došlých na súd dňa 27.11.2007, kde boli zastavené konania zákonnou sudkyňou. Návrh vedený pod č. 5P 620/07 bol zobrať späť 30. 11.2007 a dňa 19.12.2007 už otec podal na Okresný súd vo Zvolene návrh spísaný dňa 10.12.2007, ktorý bol pridelený sudcovi Mgr. P. B.*“.

Na základe uvedeného sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd vyslovil, že bol porušený čl. 48 ods. 1 ústavy, podľa ktorého nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonom upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. m. m. I. ÚS 103/02, I. ÚS 6/04, II. ÚS 122/05, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06).

Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré v občianskom súdnom konaní sú povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/ 1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky,

o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

Podstatou námietok sťažovateľky je právne posúdenie postupu a následného rozhodnutia okresného a krajského súdu z hľadiska kritéria neodňateľnosti veci zákonnému sudcovi vo väzbe na rešpektovanie požiadavky nezávislosti a nestrannosti výkonu súdnej moci, pričom po zohľadnení skutkových okolností napadnutého konania je sťažovateľka toho názoru, že *„Podľa môjho názoru týmto vyslovene špekulatívnym spôsobom sa otec snažil odňať vec zákonnému sudcovi, ktorému vec napadla už dňa 27. 11.2007 v rôznych konaniach. Je evidentné, že opakovanými podobnými podaniami sa otec snažil dosiahnuť, aby vec prejednal iný sudca a tým, je možné vidieť zo strany otca manipuláciu, ktorá mala za následok pridelenie veci p. Mgr. P. B., ktorý vo veci koná“*.

Námietka, ktorú sťažovateľka uplatnila v sťažnosti, je zároveň aj odvolacím a dovolacím dôvodom. S poukazom na túto skutočnosť, ak sa za tejto situácie mohla sťažovateľka v okolnostiach prípadu domáhať svojho práva jednak na odvolacom a potom aj dovolacom súde, a túto možnosť zatiaľ nevyužila, musela byť jej sťažnosť s poukázaním na princíp subsidiarity odmietnutá pre neprípustnosť (napr. m. m. I. ÚS 103/02, I. ÚS 6/04, II. ÚS 122/05).

Ústavný súd s poukázaním na svoju konštantnú judikatúru taktiež zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ústavnosti (čl. 124 ústavy) nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov, a že jeho úloha sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 13/01).

Podstatou námietok sťažovateľky je právne posúdenie tvrdenej protiústavnosti v procesnom postupe všeobecného súdu, ktorá podľa tvrdenia sťažovateľky spočíva v rozhodovaní zaujatého sudcu, ktorý nebol z konania vylúčený. Túto skutočnosť vníma sťažovateľka ako nelegálnu ingerenciu súdnej moci do jej statusu účastníčky konania, s následným porušením svojich ústavných práv.

Záverom ústavný súd pripomína, že ústavou garantované základné právo na neodňateľnosť veci zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 ústavy obsahovo úzko prepojené so základným právom na súdnu a inú právnu ochranu vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy pritom neznamená tiež právo na úspech v konaní pred všeobecným súdom a nemožno ho ani účelovo chápať tak, že jeho naplnením je vyhovieť všetkým procesným návrhom účastníka konania (m. m. II. ÚS 4/94, I. ÚS 8/96).

Z uvedených dôvodov ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľky podľa ustanovenia § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. septembra 2008